

2. Валентина Смаль Аналітичне дослідження «Інклюзивний розвиток бізнесу: жіноче підприємництво», Київ, 2018. URL: http://pleddg.org.ua/wpcontent/uploads/2019/05/Woman_Business_PLEDDG_2019.pdf
3. Роль жінки в інклюзивному сталому розвитку. Центр ресурсоефективного та чистого виробництва. URL: <http://www.recpc.org/wp-content/uploads/2020/09/Women-5SDGUKR.pdf>
4. Міжнародна фінансова корпорація. URL: <https://www.ifc.org/>.
5. Гринько Т.В., Петренко Н.А. Сучасні проблеми розвитку жіночого підприємництва в Україні. *Економіка і менеджмент 2018: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку*: зб. наук. праць Міжнар. наук-практ. Конф., 19-20 квіт. 2018 р.: у 8 т. Т. 3. Концептуальні засади управління торгівельною діяльністю підприємств в умовах глобалізації. Дніпро: Біла К.О. 2018. С. 79-81.

Продащук В. М.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ЗДІБНОСТЕЙ

В УМОВАХ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ У СФЕРІ ПОСЛУГ

Розвиток підприємницьких здібностей багато в чому залежить від масштабу бізнес-діяльності. З одного боку, звичайно ж, великий бізнес в особі державних монополістів чи транснаціональних компаній має ширший потенціал для забезпечення зростання підприємницької спроможності своїх співробітників, у тому числі і менеджерів вищої ланки, відповідальних за прийняття не тільки оперативних, а й стратегічних рішень з погляду ведення підприємницької діяльності у сучасних економічних умовах. З іншого боку, саме суб'єкти малого та середнього бізнесу мають більш гнучкі та адаптивні інструменти для реалізації програм зі зростання власних підприємницьких компетенцій за рахунок вищого рівня мобільності, швидкості у прийнятті тих чи інших рішень та можливості отримання певного рівня підтримки з боку органів державної влади. Окремий вплив у цій ситуації має і сама галузева спрямованість – саме сфера послуг активно сприяє зростанню підприємницьких здібностей малого та середнього бізнесу.

Разом з тим, порівняно з великим бізнесом навіть у сфері послуг (наприклад, готелі або великі фірми з надання сервісного обслуговування побутової техніки населенню), малий та середній бізнес стикається із значною кількістю бар'єрів у розвитку підприємницьких здібностей. Серед найбільш значущих слід окремо згадати [1-4]:

1) відсутність достатнього рівня фінансування на реалізацію важливих програм, пов'язаних із підвищенням рівня людського капіталу організації, у тому числі відсутність необхідних коштів на постійний розвиток та удосконалення підприємницьких здібностей в рамках різних освітніх програм та платних цифрових продуктів у сфері удосконалення підприємницьких здібностей;

2) небажання самого підприємця збільшувати витрати на підвищення рівня підприємницьких здібностей з цілого ряду причин як економічного характеру, зумовлених поточними доходами в умовах нестабільної ринкової кон'юнктури та зростання кризових явищ, так і соціально-психологічного характеру (надмірна впевненість у своїх власних силах та можливостях, орієнтація на вже отриманий досвід і традиції ведення бізнес-діяльності, усвідомлення ризику звернення до сторонніх організацій з точки зору потенційного доступу до комерційної таємниці тощо);

3) відсутність або обмеження доступу до інформації про можливі проекти і програми, спрямовані на розвиток підприємницьких здібностей малого та середнього бізнесу, адаптації до змінних бізнес-умов і т. ін. У цьому випадку наявність такого бар'єру може бути обумовлена як низькою ефективністю самого підприємця та його певною некомпетентністю в контексті оцінки потенційних можливостей для особистісного зростання, так і недостатнім опрацюванням режиму зворотного зв'язку між представниками підприємницького сектору та органами державної влади. У цьому випадку дуже важливим є підвищення результативності використання цифрових технологій, за допомогою яких стало б можливим максимальне охоплення всіх представників підприємницького сектору незалежно від масштабів бізнес-процесів та напрямків діяльності;

4) недостатня кількість адаптованих освітніх програм, у тому числі з повним або частковим використанням дистанційних технологій, рівень яких би відповідав вимогам чинного законодавства та гарантував високі стандарти якості підготовки слухачів з одного боку, а з іншого враховував би сучасні тенденції підприємницької діяльності в умовах організації та управління вітчизняним малим та середнім бізнесом. Крім того, знання, дуже часто носять

суто теоретичний характер, не враховують високу швидкість зміни нормативно-правового законодавства держави та соціально-економічних умов ведення національного бізнесу або світової економіки, в більшості випадків не корелюються з можливістю активного використання сучасних цифрових технологій тощо;

5) недосконалість підходів та методів на рівні державної освітньої системи, що призводить до появи псевдо-освітніх програм і курсів, укладачі та розробники яких найчастіше, демонструючи власний досвід та досягнення, за досить велику винагороду намагаються консультувати слухачів з питань створення, оптимізації та розвитку їх власних бізнес-ідей, інформаційно-аналітичної підтримки існуючих бізнес-проектів, здійснення інвестиційних вкладень у нефінансові активи або проведення операцій з обігу з криптовалютою.

У більшості випадків потенційні споживачі подібних освітніх чи консалтингових послуг не отримують бажаного результату, пов'язаного з підвищенням їхнього власного рівня підприємницьких здібностей, що часто призводить до збитків від ведення операційної діяльності та знижує існуючий інтерес до організації підприємницької діяльності на рівні малого та середнього бізнесу. У зв'язку з цим можна говорити про необхідність системних дій з боку всіх учасників ринкових відносин, які були б спрямовані на підвищення рівня підприємницьких здібностей представників малого та середнього бізнесу в Україні.

Список використаних джерел:

1. Гринько Т.В., Гвініашвілі Т.З. Формування системи конкурентоспроможності суб'єктів підприємництва в умовах цифровізації. Підприємництво: сучасні виклики, тренди та трансформації: колективна монографія / за заг. ред. Гринько Т.В. Вид-во: ФОП Біла К.О. 2023. С. 121-186.
2. Гринько Т.В., Гвініашвілі Т.З., Загинайло В.А., Романов Р.В. Еволюція підприємницької діяльності: зміни та тенденції. *Актуальні проблеми економіки*, 2023. № 11 (269). С. 40-48. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2023/11/11.23._topic_Tetiana-V.-Grynko-Tetiana-Z.-Hviniashvili-40-48-1.pdf
3. Гринько Т.В., Гвініашвілі Т.З., Перерва Б.К. Особливості формування конкурентних переваг підприємства в кризових умовах. *Інвестиції: практика та досвід*, 2023. № 11. С. 22-30. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.11.22>
4. Гарачук Ю.О. Підвищення ефективності діяльності підприємства за рахунок управління конкурентоспроможністю. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. №2(80). С. 60-65.